

Модел за активирање на лидери на мислење (MOLA)

Прирачник за учесници

ACTIon

*Promoting active citizenship
through civic education and
active online participation
of youth role models*

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. AGREEMENT NUMBER: 621400-EPP-1-2020-1-DE-EPPKA3-IP1-SOC-IN
PROJECT TITLE: ACTIon – promoting active citizenship through civic education and active online participation of youth role models

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Добредојдовте!

ACTION е едукативен проект во рамките на Еразмус+ програмата кој има за цел да ги зајакне дигиталните компетенции на младите во различен социјален контекст и средина за учење, и ги охрабрува да станат активни граѓани на интернет.

Овој прирачник за учесници е дел од програмата за обука за активирање на Лидери на јавно мислење, развиена во рамките на проектот. Содржи материјали за активностите за обука и е дел од наставната програма за обука на МОЛА.

Се надеваме дека активностите ќе ви бидат интересни и корисни!

Тимот на HESED

Сесија 1. Фатени во мрежата: безбедно пребарување

Активност 2. Воведна игра. Мојот личен грб.

Мојот личен грб	
Моите омилен работи се:	Сакам да:
Повеќето луѓе веруваат дека сум:	Имам пријатели на Фејсбук / Инстаграм
Мојот ФБ профил име е:	

How to browse safely?

Maintain a healthy skepticism about material you find.

If you find useful material, print, take a screenshot or save it. You may not find it again or it may be taken offline without warning.

Bookmark useful sites or portals so you do not have to search for them again.

Take the time to manage/clear your cookies and your browsing history.

Always try several search terms, advanced search techniques and various search engines to get the most out of your search and find a diversity of sources for your query.

Сесија 2. Точно или неточно

Fact vs opinion

A piece of information that can be proved with concrete evidence

- Can be verified with evidence
- Objective
- Does not change

F
A
C
T

Look for:

Numbers, always, predict, substantiate, prove, at all times, statistics, general truths dates & records

A view or judgement about something

- Cannot be proved by evidence
- Personal & subjective
- May differ according to different people

Look for:

good/bad, assumption, feel, probably, possibly, think, prefer, interpretation, guess, my impression, in my opinion, point of view

Материјал 2. Факти наспроти мислење

Идентификувајте дали изјавите подолу се факт или мислење и објаснете зошто.

1. Азис е најпознатата пејачка во Бугарија.

Факт

Мислење

2. Портокалите содржат и калциум и витамин Ц.

Факт

Мислење

3. Колку повеќе пари има некој, толку е поуспешен.

Факт

Мислење

4. Фејсбук е висококвалитетна платформа за социјални медиуми во денешно време.

Факт

Мислење

5. Здравствено писмено лице донесува поинформирани одлуки.

Факт

Мислење

HOW TO SPOT FAKE NEWS

CONSIDER THE SOURCE

Is there an author? Check out their credentials on relevant issues.

COVID-19
Edition

READ BEYOND

Headlines can be outrageous in an effort to get clicks. What's the whole story?

SUPPORTING SOURCES?

Click on links or check with official sources. Do they support the story?

DO OTHERS AGREE?

Are any other sites reporting this? What sources are they citing?

IS IT A JOKE?

If it is too outlandish, it might be satire. Research the source to be sure.

CHECK YOUR BIASES

Consider if your own beliefs or concerns could affect your judgement.

ASK THE EXPERTS

Ask a librarian, or consult a fact-checking site, official source like the WHO.

LOOK BEFORE YOU SHARE

Don't share posts or stories that you haven't checked out first!

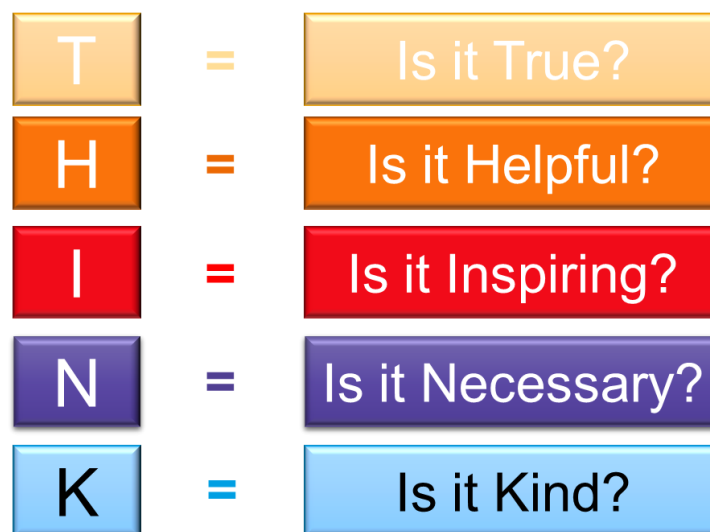

Сесија 3. ЗАМИСЛЕТЕ дека сте лидер на мислење!

Улогата на лидерот:

- **Да поврзуваат** – инфлуенсерите со нивните мрежи на следбеници и пријатели, ги поврзуваат луѓето едни со други и со брендови, организации и заедници.
- **Да информираат** – ги информираат своите следбеници за новите идеи.
- **Да се обликуваат и споделуваат мислења** – најважната улога на лидерот на мислење.

The THINK model

Материјал 3. Дигитален идентитет

Упатство: Одвојте 5 минути за да го погледнете Фејсбук профилот на вашиот партнер во двојката. Одговори ги следниве прашања:

1. Што научивте за нив?
2. Што сакаат да прават?
3. Кои се работите што ги интересираат?

Споделете со партнерот што сте научиле за него.

Сесија 4. Дигитално раскажување приказни

Извор на сликата: <https://www.duarte.com/presentation-skills-resources/storytelling-in-marketing/>

1. Првиот чекор во правењето дигитална приказна е да развиете идеја што сакате да ја раскажете.
2. Направете план кој ќе ви помогне да ги организирате и вашите мисли и ресурси
3. Направете приказна: овој чекор се однесува на покомплицирани видео проекти. Се однесува на начин на планирање за сите работи што ќе се појават во дигиталната приказна, како музика, слики, зборови, текст, фотографии.
4. Снимајте: внимавајте на квалитетот на видеото и звукот
5. Уредете: Оваа последна фаза на уредување е местото каде што се спојуваат планирањето и снимањето.
6. Споделете ја приказната со вашите пријатели!
7. Прегледајте за да знаете какво влијание имате!

Материјал 4. Снимајте видео – Група 1

Упатство:

1. Најдете онлајн статија „Консумирање овошје и зеленчук кај децата и каков ефект има врз нивното ментално здравје“¹ онлајн (користете го она што сте го научиле во сесија 1. Фатени во мрежата. Безбедно пребарување).
2. Проверете дали информацијата е веродостојна (користете го она што сте го научиле во сесија 2. Точно или неточно)
3. Прегледајте ја статијата и запишете ги главните пораки:

4. Изберете волонтер и камерман.
5. Изберете убаво место за снимање на видеото.
6. Снимајте кратко видео со главните пораки од статијата.

¹Оригинал: Децата, консумацијата на плодове и зеленчуци и какъв е ефектът върху психичко им здраве

Материјал 4. Снимајте видео – Група 2

Упатство:

1. Најдете ја онлајн статијата „10-те најчести прашања за доењето“² (користете го она што сте го научиле во сесија 1. Фатени во мрежата. Безбедно прелистување).
2. Проверете дали информацијата е веродостојна (користете го она што сте го научиле во сесија 2. Точно или неточно).
3. Прегледајте ја статијата и запишете ги главните пораки:

4. Изберете волонтер и камерман.
5. Изберете убаво место за снимање на видеото.
6. Снимајте кратко видео со главните пораки од статијата.

²Оригинал:10-те нај-чести вџпроса за кърменето“

Материјал 4. Снимајте видео – Група 3

Упатство:

1. Најдете ја онлајн статијата „10-те најштетни намирници за вашето дете“³(**користете го она што сте го научиле во сесија 1. Фатени во мрежата. Безбедно прелистување**).
2. Проверете дали информацијата е веродостојна (користете го она што сте го научиле во сесија 2. Точно или неточно)
3. Прегледајте ја статијата и запишете ги главните пораки од неа:

4. Изберете волонтер и камерман.
5. Изберете убаво место за снимање на видеото.
6. Снимајте кратко видео со главните пораки од статијата.

³Оригинал: 10-те нај-вредни храни за детето ви

Материјал 5. Идеи за објавување

Медијатека

1. Препораки за здрава исхрана на деца од 3 до 6 години (оригинал: Препоръки за здраво хранење на деца од 3 до 6 години)
https://ncpha.government.bg/uploads/pages/3001/Healthy_eating_3-6.pdf
2. Заштита на доењето – споделена одговорност (оригинал: Заштита на кърменето-споделена одговорност):https://ncpha.government.bg/uploads/pages/3001/AF_wbw2021-bulgarian-version_final.pdf
3. Штетата од употребата на наргиле и цигари и злоупотреба на алкохол (оригинал: Вредата од употребата на наргиле и цигари и злоупотребата со алкохол)
https://ncpha.government.bg/uploads/pages/3001/vreda_nargile.pdf
4. Препораки за здрава исхрана на деца од 1 до 7 години (оригинал: Препоръки за здраво хранење на децата од 1 до 7)
https://ncpha.government.bg/uploads/pages/3001/NPPNCD_2014-2020_Healthy_eating-children-1-7.pdf
5. Препораки за здрава исхрана на доенчиња (оригинал: Препоръки за здравословно хранене кърмачетата):
https://ncpha.government.bg/uploads/pages/3001/baby_healthy_eating.pdf
6. Препораки за здрава исхрана пред и за време на бременост и доење (оригинал: Препоръки за здравословно хранено преди и по време на бременност и при кърмене):https://ncpha.government.bg/uploads/pages/3001/pregnancy_healthy-eating.pdf
7. Хране на телото (брошура за родители):<https://hesed.bg/2016/wp-content/uploads/2020/12/%D0%91%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%83%D1%80%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8.pdf>
8. Здрава исхрана доенчиња и деца од 1 до 3 години (оригинал: Здравословно хранење на кърмачета и деца од 1 до 3 години):<https://hesed.bg/2016/wp-content/uploads/2020/12/%D0%91%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%83%D1%80%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%B8%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8.pdf>

Сесија 5. Кратенка за е-здравство до права и услуги

Материјал 6. Моите права како пациент

Кое од следниве НЕ Е ваше право како пациент?

- Добијте сигурна и соодветна грижа.
- Да дадете или да одбиете согласност за која било постапка и од која било причина.
- Побарајте медицински професионалец јасно да ви ги објасни здравствените проблеми и третманите.
- Учествувајте во одлуките за здравствена заштита.
- Постапувајте прашања и изразувајте загриженост.
- Побарајте второ мислење, доколку треба.
- Одбијте да давате информации за вашата здравствена состојба.
- Бидете сигурни дека личните информации се доверливи.
- Побарајте пристап до досиејата со здравствени информации.
- Побарувањето за пренесување на вашата здравствена евиденција на друг медицински професионалец; може да ви наплати услуга.

Материјал 7. Планирање на онлајн активностите

	Порака за содржината	Видео/пост/слика	Број на допаѓања	Број на коментари	Број на разговори лице в лице со пријателите	
					планира но	направено
Недела 1						
Недела 2						
Недела 3						
Недела 4						
Следна сесија 1						
Недела 1						
Недела 2						
Недела 3						
Недела 4						
Последователна сесија 2						
Недела 1						
Недела 2						
Недела 3						
Недела 4						
Последователна сесија 3						

Извори:

1. Како да прелистувате безбедно: прирачник за интернет писменост, Поддршка на корисниците во онлајн светот (www.coe.int/children)
2. Факти наспроти мислење: <https://blog.ananddamani.com/fact-and-opinion-the-filtering-process-bbb1408b234f>
3. **Како да препознаете лажни вести:** epository.ifla.org/bitstream/123456789/1289/1/how-to-spot-fake-news-covid.png
4. Улогата на влијателниот: <https://www.manobyte.com/growth-strategy/the-role-of-social-media-influencers>
5. Моделот THINK: <https://www.callcentrehelper.com/contact-centre-coaching-models-144743.htm>
6. **8 чекори кон создавање интересна информативна содржина:** https://www.samhsa.gov/sites/default/files/programs_campaigns/brss_tac/samhsa-storytelling-guide.pdf

